

Primary School Teacher Candidates' Attitudes towards the First Reading and Writing Instruction Course

Ayfer ŞAHİN¹, Mehmet ÇALIŞKAN²

Abstract

Reading broadens and deepens a person's horizons by learning new words, gaining insights, creating dreams. The reading process consists of the various movements of the eyes and vocal organs and the understanding of the written symbols in the mind. Writing, on the other hand, is throughout a person's life by reading, listening, observing, etc. It is one of the most effective ways to share the knowledge gained through the ways with its environment. Reading and writing are not the skills acquired by children themselves or acquired from birth. In schools, as a result of intensive and planned studies of primary school teachers, reading and writing are taught with systematic education activities. In this study, it was aimed to determine whether the attitudes of the primary schoolteacher candidates towards the first reading and writing teaching lesson and whether the attitudes of the prospective teachers towards the course differ according to the variables of gender, the class level they are studying and the type of high school they graduated from. The survey model was used in conducting the research. The population of this study is the 2nd, 3rd and 4th grade students of Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Education, Department of Primary Education. Since all students taking the first reading and writing teaching course were reached, no sample was determined and the data collected from 213 pre-service teachers were included in the study. "Attitude Scale for Teaching First Reading and Writing Course" was used as a data collection tool in the study. In the analysis of the data obtained from the scale, the SPSS package program was used, percentage and frequency techniques were used, independent sample t-test in the analysis made according to the gender variable, one-way analysis of variance (ANOVA) was used in the analyzes made according to the variables of graduated high school and the class level they are studying. As a result of the research; teacher candidates' attitudes towards the course are at a high level in general evaluation, and female teacher candidates' attitudes towards the lesson are higher according to the gender factor and in the evaluation made according to the class variable, it was determined that the 4th grade teacher candidates had a higher level of positive attitude towards the lesson.

Keywords

Teaching first reading and writing
Primary school teacher Candidate

About the Article

Sending Date: 08.07.2020
Acceptance Date: 17.01.2021
E-Release Date: 29.04.2021

¹ Prof. Dr. Ayfer ŞAHİN, Ahi Evran University, Faculty of Education, Department of Primary Education, ayfersahin1@gmail.com, 0000-0001-9903-1445

² Teacher, Mehmet ÇALIŞKAN, Ministry of Education, calkanmehmet613@gmail.com, 0000-0002-4259-9694

Introduction

In developed societies, progress of an individual in his / her field of occupation is only possible with advanced reading and writing skills because people cannot have the desired level of knowledge without having an effective reading skill (Şahin, 2012). According to Akyol (2016), reading, one of the basic human characteristics, is a magical process and is affected by many factors. Reading broadens and deepens a person's horizons by learning new words, gaining insights, creating dreams. The reading process consists of various movements of the eyes and vocal organs and the mental understanding of written symbols. In addition, through reading, a link is established between the author and the reader, and the reader is asked to understand what the message the author wants to convey (Dündar and Akyol, 2014). Reading is a complex process consisting of various functions of the eye and brain such as seeing, perceiving, vocalizing, understanding, and mental structuring (Güneş, 2012). Writing, on the other hand, is used throughout a person's life by reading, listening, observing, etc. It is one of the most effective ways to share the knowledge gained through the means with its environment (Şahin, 2018). Writing not only meets the communication needs of individuals but also helps them learn. As students' writing skills improve, it is ensured that they apply the knowledge they have acquired in written expression and go beyond what they have learned (Belet and Yaşar, 2007).

Reading and writing are not the skills acquired by children themselves or acquired from birth. In schools, as a result of intensive and planned studies of primary school teachers, reading and writing are taught with systematic education activities. Learning to read is a process that requires mutual, long and intense efforts of teachers and students. The biggest responsibility in this process belongs to the teachers. While teachers teach students to read and write, they also take on the task of guiding students in educational life. This task is among the building blocks of the teaching profession.

Teaching is a profession as old as human history. Educational systems, which have been shaped according to the political, cultural, social and economic structures of societies throughout history, have also determined the functions of teachers in societies (Öztürk, 1999). Teaching is a specialized profession that takes over the education, training and related management duties of the state. Teachers are obliged to fulfill these duties in accordance with the aims and basic principles of Turkish National Education (MEB, 1973). The teaching profession is a critically important profession with its own unique qualities. Teachers carry out this process from the very beginning to the end of the education process and take on the task of teaching. Teaching is the act of enabling the individual to learn. In this sense, the task of the teacher in the learning-teaching process is to lead and guide the student (Çelenk, 2019).

Primary school teachers, on the other hand, work at the first level of education and form the foundations of learning. The education individuals receive in their education life from the first to the fourth grade forms the basis of their further education. In this process, the biggest task falls to the primary schoolteachers. Teaching of reading and writing is also carried out by primary schoolteachers in this process. One of the most important aims in the first reading-writing education is to gain the habit of reading by understanding and criticizing quickly with scientific methods and techniques suitable for the psychological structure of the child (Şahin, 2011).

How to teach reading and writing, which has an important place in human life, is an important issue. The goal in teaching reading and writing for the first time is not only to teach the child the ability to read and write, it is also expected that the child who has acquired this skill will read quickly, accurately and comprehensively, enjoy reading and develop a functional writing skill (Arslantaş and Cinoğlu, 2010). According to Tok (2001), the purpose of first reading and writing is to teach the child to read, understand what he reads and listens, express his feelings, thoughts and impressions, communicate, write properly and properly, use the Turkish language and enjoy learning. It is believed that the child will become a successful or, conversely, unsuccessful student in the following years, depending on the ability to have reading and writing skills before or after his peers. The reason for this is that reading and writing skill significantly affects students' success not only in Turkish lesson but also in other lessons, both in primary school and throughout their education life (Arslan, 2006; Uysal ve Sidekli, 2020). The aim of first reading and writing is not to provide students with reading skills in

by any means, but to gain good Turkish skills according to contemporary methods and techniques that take into account the learning characteristics of the child (Bilir, 2005). Teaching first reading and writing has pre-qualifications such as biological (maturation), cognitive (prior knowledge and skills required by the first reading and writing education) and affective (willingness to learn and motivation) before the child comes to school must be (Çelenk, 2008).

Reading and writing is the basis of the entire education system (Şahin, 2011). The first reading and writing education starts in the first grade of primary education. Primary schoolteachers guide the students in reading and writing education and in the acquisition of reading skills. While teaching reading and writing to their students, primary schoolteachers generally use the competencies they learned in the teaching of first reading and writing that they took during their undergraduate education the content of the first reading and writing teaching course is stated as follows in the classroom teaching undergraduate program course content guide published by Turkish Council of Higher Education (YÖK) in 2018:

“Reading and its importance, listening, speaking, visual reading and visual presentation; learning areas of reading and writing and the relationship between them, characteristics of Turkish and its effect on first reading and writing education; teaching approaches of reading and writing, aims and principles of teaching reading and writing, basic characteristics of first grade teachers and students in terms of teaching reading and writing; first reading and writing readiness (student) and preparation (teacher), failure and reasons in teaching first reading and writing, tools and equipment used in teaching first reading and writing (characteristics, selection, creation and use of tools); the methods (definitions, features, classifications, applications, advantages and limitations of the methods) applied in teaching reading and writing; sound-based sentence method (definition, principles, features, stages and application), reading and writing teaching practices in line with the stages of the phonetic sentence method, developing vocabulary, evaluation of first reading and writing, teaching of first reading and writing and technology use. ”(YÖK, 2018).

Primary schoolteachers play an important role from the beginning of the first grade of primary school, where reading and writing instruction is provided. They both ensure that students have language awareness, and they also try to provide students with reading and writing skills. Therefore, it is important that the primary schoolteacher candidates have developed a positive attitude towards the first reading and writing teaching course they took during their undergraduate education. In the study, based on this importance, it is tried to reveal the attitude levels of the students who have taken this course.

Attitudes as one of the determinants of behavior in examining the behavior of individuals are considered worthy of research and examination. Attitudes affect both our social perception and behavior. Attitude is a tendency that is attributed to an individual and regularly forms his thoughts, feelings and behaviors about a psychological object (Kağıtçıbaşı, 1999, cited in Üstüner, 2006). One of the most important personality traits of teachers that affect their students is their "attitude". In particular, teachers' attitudes towards students and school work have a wide impact on students' learning and personality (Küçükahmet, 1976, cited in Karabörk and Çetinkaya, 2007).

The aim of this study is to determine the attitudes of the primary schoolteacher candidates who will do studies on reading and writing education in the first grade of primary school, where the foundations of reading and writing, which has an important place in people's lives, towards the teaching of first reading and writing. For this purpose, answers are sought for the following questions:

1. What are the pre-service teachers' attitudes towards the first reading and writing teaching lesson?
2. Do pre-service teachers' attitudes towards the first reading and writing teaching course differ *by gender*?
3. Do pre-service teachers' attitudes towards the first reading and writing teaching course differ according to their *class levels*?
4. Do teacher candidates' attitudes towards the first reading and writing teaching course differ according to the *type of high school they graduated from*?

Method

The Model of Research

In this study, in which the attitudes of primary schoolteacher candidates towards teaching first reading and writing were examined according to gender, class levels and the variables of high school they graduated, survey model was adopted. Survey models are the examining arrangements made on the whole universe or a group, sample or example taken from it in order to make a general judgment about the universe in a universe consisting of many elements (Karasar, 2000).

Research Group

The universe of this study is composed of the 2nd, 3rd and 4th grade students of Kırşehir Ahi Evran University, Faculty of Education, Department of Primary Education. First-year students were not included in the study because the criterion of "having taken this course" is a factor in determining the sample. Since all students taking the first reading and writing teaching course were reached, no sample assignment was made. Data collected from 225 students on a voluntary basis were excluded from the study due to the fact that 3 students filled incomplete forms and 9 extreme data did not show normal distribution and 213 data were included in the study. Table 1 below contains demographic information of teacher candidates.

Table 1. Demographic Information of Teacher Candidates

Variables		f	%
Gender	Female	170	79.8
	Male	43	20.2
	Total	213	100.0
Class Level They Study	2.Grade	74	34.7
	3.Grade	80	37.6
	4.Grade	59	27.7
	Total	213	100.0
Graduated High School	Anatolian High School	147	69.0
	Vocational and Technical	15	7.0
	Anatolian High School	17	8.0
	General High School	34	15.9
	Total	213	100.0

Data Collection Tool

The data of the study were obtained by "Attitude Scale towards Teaching First Reading and Writing Lesson" developed by Arslan and Aytaç (2010), consisting of 19 items in five-point Likert type. The answers given by the teacher candidates to the scale consisting of willingness, interest and necessity sub-dimensions were analyzed according to gender, class level and graduated high school variable. KMO value of the scale is 0,90; Bartlett Test was calculated as 1613,093 and this result was found to be significant at the 0.05 level. This result shows that factor analysis can be applied to the items. Three factors were determined as a result of factor analysis. The first factor was named willingness (12 items), the second factor as interest (5 items), and the third factor as necessity (2 items) (Aytan, 2017). The scale consists of 8 positive 11 negative items. The Cronbach Alpha internal consistency coefficient of the scale was calculated as 0.92 by the researchers who developed the scale (Arslan and Aytaç, 2010). In this study, Cronbach's Alpha coefficient was re-examined and calculated as 0.770. KMO value of the scale of attitude towards teaching first reading and writing teaching was calculated as 0.871, Bartlett's Test was calculated as 1263.374 and it was found to be significant at 0.00 level. Permission to use the scale was obtained from Arslan and Aytaç, who developed the scale before it was used within the scope of the research.

Analysis of Data

Frequency and percentage techniques were used while analyzing personal data for prospective teachers. As a result of the analysis made with the Kolmogorov-Smirnov test, " $p < .200$; $p > 0.05$ ". Looking at the results, it was determined that the data set showed a normal distribution. In this case, parametric statistical techniques are used. Independent sample t-test was applied in comparisons of teacher candidates according to their gender, and One-Way Analysis of Variance (ANOVA) test was applied in comparisons for the High School variable they graduated from and the class variable they were studying. In cases where there were significant differences after the Anova tests, Games-Howell tests were applied to determine which groups had significant differences in favor.

The "Attitude Scale for Teaching First Reading and Writing Lesson", which is used as a data collection tool, consists of five-point Likert type five options, which are between "Absolutely Disagree" (1) and "Completely Agree" (5). In the evaluation of the items in the scale, the following score ranges were taken as basis. The highest score that can be obtained from the scale is 95 and the lowest score is 19. It was determined that the higher the scores the teacher candidates got from the scale, the higher their attitudes towards the first reading and writing teaching lesson.

Table 2. Score Intervals

Option	Score	Score Intervals
Absolutely Disagree	1	1,00-1,80
Disagree	2	1,81-2,60
Moderately agree	3	2,61-3,40
Agree	4	3,41-4,20
Completely Agree	5	4,21-5,00

Results

Table 3. Attitude Scores of Primary School Teacher Candidates Regarding the First Reading and Writing Instruction Course

	N	\bar{x}	SS	Level
Willingness	213	3,79	,413	Agree
Interest	213	3,54	,559	Agree
Necessity	213	4,70	,470	Completely Agree
GENERAL	213	3,82	,380	Agree

When the scores of the teacher candidates in the attitude scale towards the first reading and writing teaching, course are examined in Table 3, it is seen that the average in the scale consists of the level of agree ($\bar{x} = 3,82$). This situation shows that the primary school teacher candidates' attitudes towards the first reading and writing teaching lesson are generally at a high level.

In the sub-dimensions of the scale, it was determined that the highest average occurred at the level of "completely agree" in the necessity sub-dimension ($x = 4.70$). In the other sub-dimensions of the scale, it was determined that it occurred at the "I agree" level in the willingness sub-dimension ($\bar{x} = 3,79$) and at the "I agree" level in the interest sub-dimension ($\bar{x} = 3,54$). Considering the averages in the sub-dimensions of willingness, interest and necessity, it was determined that the primary schoolteacher candidates considered the teaching of reading and writing as necessary, and their interests and desires towards the course were found to be lower than the necessity sub-dimension, although they were statistically equivalent to each other.

Table 4. Comparison of Pre-service Teachers' Attitudes towards Teaching First Reading and Writing Lesson According to Gender Variable

Dimension	Gender	N	X	SS	t	p	Cohen d
General	Female	170	3,8483	,35966	1,861	,064	-
	Male	43	3,7283	,44347			

According to Table 4, when examining whether the attitude scores of the teacher candidates towards the first reading and writing teaching lesson differ according to gender, it is seen that the

average of the female teacher candidates is at a higher level in the general evaluation. The attitudes of female teacher candidates and male teacher candidates towards the first reading and writing teaching lesson were also at the level of "I agree". The difference between groups is not statistically significant ($t = 1,861$; $p > .05$).

Table 5. Comparison of Prospective Teachers' Attitudes towards Teaching First Reading and Writing Lesson in Sub-Dimensions of Willingness, Necessity and Interest According to Gender Variable

Dimension	Gender	N	X	SS	t	p	Cohen d
Willingness	Female	170	3,8250	,38628	2,206	,028	,034
	Male	43	3,6705	,49500			
Necessity	Female	170	4,7088	,47003	,283	,777	-
	Male	43	4,6860	,47589			
Interest	Female	170	3,5600	,57383	,798	,426	-
	Male	43	3,4837	,50187			

When the willingness sub-dimension of the measurement tool was examined, it was determined that there was a significant difference in favor of female teacher candidates ($t = 2,206$; $p < .05$). The effect size of these significant differences is medium (Cohen's $d_{\text{willingness}} = 0.034$). When the average scores of the groups are examined, it is seen that female teacher candidates' attitudes towards the first reading and writing lesson are higher than male teacher candidates in the willingness sub-dimension ($x = 3,8250$). When the necessity sub-dimension was examined, it was determined that there was no statistically significant difference, but the scores were at the level of "completely agree" ($t = 0,283$; $p > .05$). In other words, both male and female teacher candidates think that this course is a very necessary course. When the interest sub-dimension of the measurement tool was examined, it was determined that there was no statistically significant difference ($t = 0,798$; $p > .05$).

Table 6. Comparison of Prospective Pre-service Teachers' Attitudes towards Teaching First Reading and Writing Lesson According to the Variable of Graduated High School

		Sum of Squares	df	Mean of Square	F	p	Eta Square
General	Intergroup	1,261	6	,210	1,475	,188	0,041
	In-group	29,354	206	,142			
	Total	30,615	212				

When Table 6 is examined, it is determined that the attitudes of the pre-service teachers towards the first reading and writing instruction according to the type of high school they graduated from do not make a significant difference in the general evaluation ($f = 1,475$; $p > 0.5$).

Table 7. Comparison of Pre-service Teachers' Attitudes towards Teaching First Reading and Writing Lesson According to Graduated High School Variable in Sub-Dimensions of Willingness, Interest and Necessity

		Sum of Squares	df	Mean of Squares	F	p	Eta Square
Interest	Intergroup	1,235	6	,206	,651	,690	0,018
	In-group	65,191	206	,316			
	Total	66,426	212				
Necessity	Intergroup	1,330	6	,222	1,002	,425	0,028
	In-group	45,537	206	,221			
	Total	46,866	212				
Willingness	Intergroup	1,732	6	,289	1,719	,118	0,052
	In-group	34,595	206	,168			
	Total	36,327	212				

When Table 7 is examined, the willingness of teacher candidates' attitudes towards the first reading and writing instruction according to the type of high school they graduated from ($f = 1.719$;

$p > 0.5$) Interest ($f = 0.651$; $p > 0.5$) and Necessity sub-dimensions were determined to not make a significant difference ($f = 1.002$; $p > 0.5$).

These data obtained according to the data in Table 7 show that the attitudes of the pre-service teachers towards the first reading and writing teaching lesson do not make a statistically significant difference in the willingness, interest and necessity sub-dimensions according to the high school factor from which they graduated. In other words, the type of high school that prospective teachers graduated from does not affect their attitudes towards this course they have taken.

Table 8. Comparison of Pre-service Teachers' Attitudes towards Teaching First Reading and Writing Lesson According to the Class Level

		Sum of Squares	df	Mean of Square	F	p	Eta Square
General	Intergroup	2,683	2	1,342	10,086	,000	0,087
	In-group	27,932	210	,133			
	Total	30,615	212				

When Table 8 is examined, it is seen that the attitudes of the teacher candidates towards the first reading and writing teaching lesson differ in a statistically significant way according to their class levels ($F=10,086$; $p < .05$). This significant difference has a medium effect size ($\eta^2_{\text{willingness}}=0,087$). This result shows that pre-service teachers' attitudes towards the first reading and writing teaching lesson are effective variables in the general evaluation of the class levels they are studying.

Table 9. Comparison of Prospective Teachers' Attitudes towards Teaching First Reading and Writing Lesson in Sub-Dimensions of Willingness, Interest and Necessity According to the Class Level Variable

		Sum of Squares	df	Mean of Square	F	p	Eta Square
Interest	Intergroup	3,328	2	1,664	5,539	,005	0,050
	In-group	63,098	210	,300			
	Total	66,426	212				
Necessity	Intergroup	2,355	2	1,177	5,554	,004	0,050
	In-group	44,512	210	,212			
	Total	46,866	212				
Willingness	Intergroup	2,687	2	1,343	8,385	,000	0,073
	In-group	33,641	210	,160			
	Total	36,327	212				

When Table 9 is examined, it is seen that the attitudes of the teacher candidates towards the first reading and writing teaching lesson differ significantly in the willingness sub-dimension according to the level of the class they are studying ($F=8,385$; $p < .05$). This significant difference has a medium effect size ($\eta^2_{\text{willingness}}=0,073$). This result shows that the classroom levels of the pre-service teachers for their attitudes towards the first reading and writing teaching lesson are effective variables in the willingness sub-dimension. When it comes to the sub-dimension of interest, it is seen that the attitudes of pre-service teachers towards the first reading and writing teaching lesson differ significantly in the interest sub-dimension according to the level of their classes ($F=5,539$; $p < .05$). This significant difference has a small effect size ($\eta^2_{\text{interest}}=0,050$). This result shows that teacher candidates' attitudes towards the first reading and writing teaching lesson are effective variables in the interest sub-dimension of their classroom levels. When the necessity sub-dimension is examined, it is seen that the attitudes of pre-service teachers towards the first reading and writing teaching lesson differ significantly in the necessity sub-dimension according to the level of their education ($F=5,554$; $p < .05$). This significant difference has a small effect size ($\eta^2_{\text{interest}}=0,050$). This result shows that teacher candidates' attitudes towards the first reading and writing teaching lesson are effective variables in the necessity sub-dimension of their classroom levels. In order to determine in favor of which groups a difference occurred in the sub-dimensions of willingness, interest and necessity, Games-Howell tests were conducted and the source of the significant difference was tried to be determined. The results obtained are given in Table 10.

Table 10. Comparison of Prospective Teachers' Attitudes towards Teaching First Reading and Writing Lesson in Sub-Dimensions of Willingness, Interest and Necessity According to the Class Level Variable

Dependent Variable	(I) Class Level	(J) Class Level	Mean Difference (I-J)	p
Interest	2 nd class	3 rd class	,02608	,956
		4 th class	-,26468*	,008
	3 rd class	2 nd class	-,02608	,956
		4 th class	-,29076*	,007
	4 th class	2 nd class	,26468*	,008
		3 rd class	,29076*	,007
Necessity	2 nd class	3 rd class	-,15068	,150
		4 th class	-,26466*	,004
	3 rd class	2 nd class	,15068	,150
		4 th class	-,11398	,195
	4 th class	2 nd class	,26466*	,004
		3 rd class	,11398	,195
Willingness	2 nd class	3 rd class	,02294	,930
		4 th class	-,23809*	,003
	3 rd class	2 nd class	-,02294	,930
		4 th class	-,26103*	,001
	4 th class	2 nd class	,23809*	,003
		3 rd class	,26103*	,001

When the averages between groups are examined in Table 10, it is seen that 4th grade teacher candidates have higher attitudes in the willingness sub-dimension. When the difference between the averages of the groups, 2nd grade teacher candidates and 4th grade teacher candidates was examined, it was determined that there is a significant difference ($p < 0.5$) between the 3rd grade teacher candidates and the 4th grade teacher candidates in favor of the 4th grade teacher candidates. This result shows that the willingness level of the teacher candidates studying in the 4th grade of the Department of Primary Education is higher in the first reading and writing teaching lesson. When it comes to the sub-dimension of interest, when the averages between the groups are examined; in the interest sub-dimension, it is seen that the attitudes of the 4th grade teacher candidates are higher. The difference between the averages of the groups was determined that there was a significant difference ($p < 0.5$) between the 2nd grade and 4th grade pre-service teachers, and between the 3rd grade and 4th grade pre-service teachers in favor of the 4th grade teacher candidates. According to the data in the table, the attitudes of the primary school teacher candidates studying in the 4th grade in the interest sub-dimension are higher than the teacher candidates in the other classes. When we look at the necessity sub-dimension, when the average between groups is examined; in the necessity sub-dimension, it is seen that the attitudes of the 4th grade teacher candidates are higher. The difference between the averages of the groups was determined that there was a significant difference ($p < 0.5$) between the 2nd grade teacher candidates and the 4th grade teacher candidates in favor of the 4th grade teacher candidates. There was no statistically significant difference between teacher candidates in the 3rd grade and the 4th grade. According to these data obtained, the attitudes of the primary school teacher candidates studying in the 4th grade towards the first reading and writing teaching lesson are higher in the sub-dimensions of necessity, willingness and interest compared to the pre-service teachers studying in other grades.

Result, Discussion and Suggestions

According to the results of this research conducted for the primary schoolteacher candidates, it was determined that the attitudes of the teacher candidates towards the first reading and writing teaching course were at "high" level with an average of 3.82 in the general evaluation. When it comes to the sub-dimensions, their attitudes in the necessity sub-dimension are "very high" with an average of 4.70, their attitudes in the willingness sub-dimension are at a "high" level with an average of 3.79 and their attitudes in the interest sub-dimension are "high" with an average of 3.54 seems to be level. According to these data, prospective teachers show a generally positive attitude towards the first

reading and writing teaching lesson. According to the research data, prospective teachers consider the first reading and writing teaching lesson necessary and show an interested and willingness attitude towards the lesson. In the research conducted by Gözüküçük (2019), it was determined that the teacher candidates were interested and eager for the first reading and writing teaching lesson, and the teacher candidates deemed the course necessary. These data of the study overlap with the data of Gözüküçük (2019).

In the evaluation made according to the gender factor, the attitudes of the teacher candidates did not cause a significant difference in the necessity and interest sub-dimensions, but it was observed that there was a significant difference in favor of female candidates in the willingness sub-dimension. In the evaluation made according to the gender factor, it is seen that the attitudes of the female teacher candidates in the willingness sub-dimension are at an average of 3,8250 "high" level. Based on these data, it can be said that female pre-service teachers are more willing than male pre-service teachers in the willingness to teach the first reading and writing lesson. In the research conducted by Karasakaloğlu and Saracaloğlu (2009), in the attitudes of primary school teacher candidates towards Turkish Lessons, it was determined that female teacher candidates' attitudes towards the lesson were more positive than male pre-service teachers. According to the research conducted by Yılmaz and Benli (2010), it was determined that primary schoolteacher candidates' attitudes towards reading habits differ significantly in favor of female teacher candidates according to gender. In their study, Kılınç and Altuk (2010) determined that primary school teacher candidates' attitudes towards school experience lessons did not change according to gender factor. Bozdoğan, Aydın, and Yıldırım (2007) stated in their study that pre-service teachers' attitudes towards the teaching profession differ according to the gender factor. Erdem, Yılmaz, and Bozkurt (2014) stated in their study that primary schoolteacher candidates' attitudes towards 'cursive handwriting' did not differ according to the gender variable. Genç, Deniz, and Demirkaya (2010) concluded in their study that primary schoolteacher candidates' attitudes towards science teaching lesson did not change according to the gender factor. According to the research conducted by Akay and Boz (2011), it was determined that the primary school teacher candidates' attitudes towards mathematics did not change according to the gender factor. Aytan (2017) stated in her study that pre-service teachers' attitudes towards the teaching of first reading and writing differ significantly in favor of female teacher candidates in the sub-dimensions of willingness and interest. The research data overlap with Aytan's data in the willingness sub-dimension, but not in the interest sub-dimension. Gömleksiz (2013) found that female teacher candidates were more willing to attend the first reading and writing teaching lesson than male prospective teachers, and that female prospective teachers saw the course as more necessary than male prospective teachers, but both female and male pre-service teachers had a negative impact on the interest in the course stated that they have an attitude. The research data overlap with the data of Gömleksiz (2013) in the willingness sub-dimension, but not in the necessity and interest sub-dimensions. Klassen and Chiu (2010) investigated the effects of teachers' gender, professional seniority and job stress on self-efficacy beliefs. According to the results of the research, it was concluded that female teachers have higher class stress and workload stress than male teachers and as a result, their attitudes towards their profession differ according to gender. The research data do not overlap with the data of Klassen and Chiu (2010) in the sub-dimension of necessity, interest and willingness.

According to the data that examined whether the attitudes of the primary school teacher candidates towards the first reading and writing teaching course differ according to the high school factor they graduated from, no significant difference was found in the sub-dimensions of willingness, interest and necessity in the general evaluation. According to these data, it can be said that the attitudes of pre-service teachers towards the first reading and writing teaching course do not differ according to the high schools they graduated from. Bozdoğan, Aydın, and Yıldırım (2007) stated in their study that teacher candidates' attitudes towards the teaching profession do not change according to the high school they graduated from. Genç, Deniz, and Demirkaya (2010) concluded in their study that the attitudes of primary school teacher candidates towards science teaching lesson did not change according to the type of high school they graduated from. According to the research conducted by Akay and Boz (2011), it was determined that the primary school teacher candidates' attitudes towards mathematics differ significantly according to the high school factor from which they graduated.

In the evaluations made according to the grade levels of the pre-service teachers, it was seen that there were significant differences in the sub-dimensions of willingness, interest and necessity. In the willingness sub-dimension, it was determined that there is a significant difference between 4th grade and 2nd grade in favor of the 4th grade teacher candidates with an average of 0.23809, and between the 4th grade and 3rd grade with an average difference of 0.26103 in favor of the 4th grade teacher candidates. In the analysis made in the interest sub-dimension, it was determined that there was a significant difference between 4th grade and 2nd grade in favor of teacher candidates in 4th grade with an average of 0.26468, and between 4th grade and 3rd grade with an average of 0.29076 in favor of pre-service teachers in 4th grade. In the analyses conducted in the necessity sub-dimension, a significant difference was determined in favor of the 4th grade teacher candidates with an average difference of 0.26466 between the teacher candidates in the 4th grade and the second grade, while no significant difference was found between the 4th grade and 3rd grade students. According to these data, pre-service teachers' attitudes towards the first reading and writing teaching lesson differ in favor of the 4th grade teacher candidates in the sub-dimensions of willingness, interest and necessity. In other words, primary schoolteacher candidates studying in the 4th grade display a more willingness attitude towards the first reading and writing teaching lesson than the pre-service teachers in the other class, they consider the lesson more necessary and are more interested in the lesson. According to the research conducted by Yılmaz and Benli (2010), it was determined that primary schoolteacher candidates' attitudes towards reading habits did not differ significantly according to the grade level variable. Erdem, Yılmaz, and Bozkurt (2014) stated in their study that primary schoolteacher candidates' attitudes towards cursive handwriting did not differ according to the grade level variable. Gözüküçük (2019) stated in her study that primary schoolteacher candidates' attitudes towards the first reading and writing teaching course did not differ according to grade level. These data of the study do not match the data of Gözüküçük (2019). In the light of the data obtained as a result of this research, the following suggestions can be made:

- The current research was conducted on students who took the first reading and writing teaching course. This research can also be done with the student group who did not take the course and look at the differences between the two student groups.
- In this study, data were collected from students who were studying at the same university and taking a course from the same faculty member. Therefore, this study can be carried out on students who take a course from a different university and a different faculty member, and their attitudes can be compared according to the university and the faculty member factors.
- Since teacher candidates' attitudes towards the lesson appear at " high " level in the general evaluation and teacher candidates believe in the importance of this lesson, it can be ensured that primary schoolteachers are trained in the first reading and writing teaching in in-service trainings.

References

- Akyol, H. (2016). *Turkish teaching method*. Ankara: Pegem-A Publishing.
- Akay, H. and Boz, N. (2011). Investigation of the relationships between primary school teacher candidates' attitudes towards mathematics, their perception of self-efficacy towards mathematics and teachers' self-efficacy beliefs. *Turkish Journal of Educational Sciences*. 9(2), 281-312.
- Arslan, M. (2006). Sound-based sentence method and its implementation. *Primary Education Educator Journal*. 4, 25-31
- Arslan, D. and Aytaç, A. (2010). Developing an attitude scale for the teaching of first reading and writing. *Primary Education Online*. 9(3), 841-850.
- Arslantaş, İ. And Cinoğlu, M. (2010). Comparison of sound-based sentence method and parsing method in first reading and writing teaching. *İnönü University Faculty of Education Journal*. 11(1), 81-92.
- Aytan, T. (2017). Primary school teacher candidates' attitudes towards the first reading and writing teaching course. *Journal of Ahi Evran University Kırşehir Faculty of Education*. 18(2), 547-565
- Belet, S. and Yaşar, S. (2007). The effect of learning strategies on attitudes towards Turkish course with reading comprehension and writing skills. *Journal of Theory and Practice in Education*. 3(1), 69-86.

- Bilir, A. (2005). Characteristics of first grade primary school students and their first reading and writing education. *Ankara University Faculty of Educational Sciences Journal*. 38, 87-100.
- Bozdoğan, A. E. Aydın, D. and Yıldırım, K. (2007). Attitudes of teacher candidates regarding the teaching profession. *Ahi Evran University Kırşehir Faculty of Education Journal*. 8(2), 83-97.
- Çelenk, S. (2019). *First reading and writing program and teaching*. Ankara: Pegem-A Publishing
- Çelenk, S. (2008). Preparation levels of primary school first grade students for teaching reading and writing. *Abant İzzet Baysal University Faculty of Education Journal*. 8(1), 83-90.
- Dündar, H. and Akyol, H. (2014). Case study on the detection and elimination of reading and comprehension problems. *Education and Science*. 39(171), 361-377.
- Erdem, İ. , Yılmaz, F. and Bozkurt, E. (2014). Attitudes of primary school teacher candidates regarding adjacent oblique writing. *İnönü University Faculty of Education Journal*. 15(1), 1-26.
- Genç, H. ,Deniş, H. and Demirkaya, H. (2010) Examination of primary school teacher candidates' attitudes towards science teaching lesson according to various variables. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Institute of Science*. 2,133-149.
- Gömlüksiz, M. N. (2013). Evaluation of primary school teacher candidates' attitudes towards the first reading and writing teaching course. *Turkish Studies*. 8 (3), 197- 211.
- Gözüküçük, M. (2019). Class teacher candidates' attitudes towards the first reading and writing teaching course. *Journal of Native Language Education*, 7(2), 450-468.
- Güneş, F. (2012). Reading and managing the mind. *Mustafa Kemal University Journal of the Institute of Social Sciences*. 9(18), 1-15.
- Güneş, F. (2017). Reading interest and power. *Journal of Educational Theory and Application Research*. 3(3), 119-128.
- Karabörk, K. and Çetinkaya, R. (2007). Turkish teacher candidates' perceptions of proficiency and attitudes towards the teaching profession. Unpublished master's thesis. Konya: Selçuk University Institute of Social Sciences.
- Karasar, N. (2000). *Scientific research method*. Ankara: Nobel Publication Distribution
- Karasakaloğlu, N. and Saracaloğlu, A. S. (2009). Attitudes of class teacher candidates towards Turkish lessons, the relationship between academic self-designs and achievements. *Yüzüncü Yıl University, Faculty of Education Journal*.6(1), 343-362.
- Klassen, M. R.,& Chiu, M. M. (2010). Effects on Teachers' self-efficacy and job satisfaction: Teacher gender, years of experience, and job stress. *Journal of Educational Psychology*, 102(3), 741-756.
- Kılınc, A. and Altuk, Y.G. (2010). Attitudes of primary school teacher candidates towards school experience courses. *Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Education Journal*. 19, 41-70.
- MEB (1973). Basic Law of National Education. <https://www.mevzuat.gov.tr> Accessed on 04/05/2020.
- Öztürk, C. (1999). Teacher training in the Republican period, *education in 75 years*. Istanbul: Business Bank of Turkey Publications. 283–310.
- Şahin, A. (2011). Comparison of reading comprehension achievements and reading speed of fifth grade students who have learned to read and write with different methods. *Hacettepe University Faculty of Education Journal*. 41, 423-433.
- Şahin, A. (2012). Problems encountered in adjoining oblique writing teaching. *Education and Science*. 37(165), 168-179.
- Şahin, A. (2018). Evaluation of contiguous oblique writing practices in Turkey according to scientific research results. *Turkish Studies*. 13(4),1083-1096.
- Tok, Ş. (2001). Evaluation of the methods used in the first reading and writing teaching. *Journal of Education Management in Theory and Practice*. 7,257-276.
- Uysal, H. ve Sidekli, S. (2020). İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin zihin haritası yöntemi ile hikaye yazma becerilerinin geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 45(204), 1-22.
- Üstüner, M. (2006). Validity and reliability study of attitude scale towards the teaching profession. *Journal of Education Management in Theory and Practice*. 45(12),109-127.
- Yılmaz, M. and Benli, N. (2010). Examination of the attitudes of primary school teacher candidates towards reading habits according to some variables. *Erzincan Faculty of Education Journal*.12(1), 281-291.
- YÖK (2018). Faculty of Education Teacher Training Undergraduate Programs. <http://www.yok.gov.tr>, Accessed on 04 /05 / 2020.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının İlk Okuma Yazma Öğretimi Dersine İlişkin Tutumları¹

Ayfer ŞAHİN¹, Mehmet ÇALIŞKAN²

Öz

Okuma, insanın yeni kelimeler öğrenerek, anlayışlar kazanarak, hayaller oluşturarak, ufkunu genişletir ve derinleştirir. Okuma işlemi, gözlerin ve ses organlarının çeşitli hareketleri ve yazılı sembollerin zihinde anlaşılmasıyla oluşur. Yazma ise kişinin hayatı boyunca okuyarak, dinleyerek, gözlem yaparak vb. yollarla elde ettiği bilgi birikimini çevresiyle paylaşmasında en etkili yollardan birisidir. Okuma ve yazma çocukların kendi kendilerine edindikleri veya doğuştan kazandıkları beceriler değildir. Okullarda sınıf öğretmenlerinin yoğun ve planlı çalışmaları sonucunda, sistemli eğitim etkinlikleriyle okuma ve yazma öğretilmektedir. Bu çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının, ilk okuma ve yazma öğretimi dersine karşı tutumları ve öğretmen adaylarının derse yönelik tutumlarının cinsiyet, okumakta oldukları sınıf düzeyleri ve mezun oldukları lise türü değişkenlerine göre farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmanın yürütülmesinde genel tarama modeli kullanılmıştır. Bu çalışmanın evreni Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileridir. İlk okuma ve yazma öğretimi dersini alan tüm öğrencilere ulaşıldığı için örneklem tayinine gidilmemiş ve 213 öğretmen adayından toplanan veriler çalışmaya dâhil edilmiştir. Araştırma da veri toplama aracı olarak "İlk Okuma ve Yazma Öğretimi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçekten elde edilen verilerin analizinde SPSS paket programından yararlanılmış, yüzde ve frekans teknikleri kullanılmış, cinsiyet değişkenine göre yapılan analizlerde bağımsız örneklem t-testi, mezun olunan lise değişkeni ve okumakta oldukları sınıf düzeyleri değişkenlerine göre yapılan analizlerde ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda; öğretmen adaylarının derse yönelik tutumlarının genel değerlendirme de yüksek düzeyde olduğu, cinsiyet faktörüne göre kadın öğretmen adaylarının derse yönelik tutumlarının daha yüksek seviyede olduğu ve sınıf değişkenine göre yapılan değerlendirmede 4. sınıftaki öğretmen adaylarının derse yönelik daha yüksek seviyede olumlu tutum sergiledikleri saptanmıştır.

Anahtar Kelimeler

İlk okuma ve yazma öğretimi
Sınıf öğretmeni adayları

Makale Hakkında

Gönderim Tarihi: 08.07.2020
Kabul Tarihi: 17.01.2021
E-Yayın Tarihi: 29.04.2021

¹ Prof. Dr. Ayfer ŞAHİN Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, ayfersahin1@gmail.com, 0000-0001-9903-1445

² Öğretmen, Mehmet ÇALIŞKAN, Milli Eğitim Bakanlığı, calkanmehmet613@gmail.com, 0000-0002-4259-9694

Giriş

Gelişmiş toplumlarda bireyin kendi uğraş alanında ilerlemesi, ancak gelişmiş okuma ve yazma becerilerine sahip olmasıyla mümkündür. Çünkü insan etkin bir okuma becerisine sahip olmadan istenilen düzeyde bilgi birikimine sahip olamamaktadır (Şahin, 2012). Akyol (2016)'a göre, insana ait temel özelliklerden biri olan okuma sihri bir süreçtir ve birçok unsur tarafından etkilenir. Okuma, insanın yeni kelimeler öğrenerek, anlayışlar kazanarak, hayaller oluşturarak, ufkunu genişletir ve derinleştirir. Okuma işlemi, gözlerin ve ses organlarının çeşitli hareketleri ve yazılı sembollerin zihinde anlaşılmasıyla oluşur. Ayrıca okuma yoluyla, yazar ile okuyucu arasında bir bağ kurulur ve yazarın iletmek istediği mesajın ne olduğunu okuyucunun anlaması istenir (Dündar ve Akyol, 2014). Okuma, görme, algılama, seslendirme, anlama, zihinde yapılandırma gibi göz ve beynin çeşitli işlevlerinden oluşan karmaşık bir süreçtir (Güneş, 2012). Yazma ise kişinin hayatı boyunca okuyarak, dinleyerek, gözlem yaparak vb. yollarla elde ettiği bilgi birikimini çevresiyle paylaşmasında en etkili yollardan biridir (Şahin, 2018). Yazma, bireylerin iletişim kurmaya yönelik gereksinimlerini karşılama yanında öğrenmelerine de yardım eder. Öğrencilerin yazma becerileri geliştikçe, onların yazılı anlatım konusunda edindikleri bilgileri uygulamaları ve öğrendiklerinin ötesine geçmeleri sağlanır (Belet ve Yaşar, 2007).

Okuma ve yazma çocukların kendi kendilerine edindikleri veya doğuştan kazandıkları beceriler değildir. Okullarda sınıf öğretmenlerinin yoğun ve planlı çalışmaları sonucunda, sistemli eğitim etkinlikleriyle okuma ve yazma öğretilmektedir. Okumayı öğrenme öğretmen ve öğrencilerin karşılıklı, uzun ve yoğun çabalarını gerektiren bir süreçtir. Bu süreçte en büyük sorumluluk öğretmenlere aittir. Öğretmenler, öğrencilere okuma ve yazmayı öğretirken bir taraftan da öğrencilere eğitim hayatında yol gösterme görevini üstlenmektedir. Bu görev, öğretmenlik mesleğinin yapı taşları arasındadır.

Öğretmenlik, insanlık tarihi kadar eski bir meslektir. Tarih boyunca toplumların siyasi, kültürel, sosyal ve ekonomik yapılarına göre şekillenen eğitim sistemleri, öğretmenlerin toplumdaki işlevlerini de belirlemiştir (Öztürk, 1999). Öğretmenlik, devletin eğitim, öğretim ve bununla ilgili yönetim görevlerini üzerine alan özel bir ihtisas mesleğidir. Öğretmenler bu görevlerini Türk Milli Eğitiminin amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak ifa etmekle yükümlüdürler (MEB, 1973). Öğretmenlik mesleği kendine özgü niteliklere sahip olan, kritik öneme sahip olan bir meslektir. Öğretmenler eğitim-öğretim sürecinin en başından en sonuna kadar bu süreci yürütürler ve öğretme görevini üstlenirler. Öğretme, bireyin öğrenmesini sağlama eylemidir. Bu anlamda öğrenme-öğretme sürecinde öğretmenin görevi yol gösterme, öğrenciye kılavuzluk yapmadır (Çelenk, 2019).

Sınıf öğretmenleri ise eğitim öğretimin ilk kademesinde görev yapar ve öğrenmenin temellerini oluştururlar. Bireylerin eğitim hayatlarında birinci sınıftan dördüncü sınıfa kadar gördüğü eğitim, daha sonra ki eğitimlerinin temelini oluşturur. Bu süreçte en büyük görev sınıf öğretmenlerine düşmektedir. Okuma ve yazmanın öğretimi de bu süreçte sınıf öğretmenleri tarafından yürütülür. İlk okuma-yazma öğretimindeki en önemli amaçlardan birisi, bilimsel yöntem ve tekniklerle, çocuğun psikolojik yapısına uygun, hızlı, anlayarak ve eleştirerek okuma alışkanlığı kazandırmaktır (Şahin, 2011).

İnsan hayatında önemli bir yeri olan okuma ve yazmanın bireye nasıl öğretileceği önemli bir konudur. İlk okuma yazma öğretiminde hedef, çocuğa sadece okuma yazma becerisini kazandırmak değil, bu beceriyi kazanmış olan çocuğun aynı zamanda hızlı, doğru ve anlayarak okuması, okumaktan zevk alması ve işlevsel bir yazma yeteneği geliştirmesi beklenir (Arslantaş ve Cinoğlu, 2010). Tok (2001)'a göre ilk okuma yazmanın amacı; okumayı, okuduğunu ve dinlediğini anlamayı, duygu, düşünce ve izlenimlerini anlatabilmeyi, iletişim kurabilmeyi, kurallara uygun, işlek yazı yazabilmeyi, Türk dilini kullanmak ve öğrenmekten zevk alabilmeyi çocuğa öğretmektir. Akranlarına göre daha önce ya da sonra okuma-yazma becerisine sahip olma durumuna göre, çocuğun ilerleyen yıllarda başarılı veya tersine başarısız bir öğrenci olacağına kanaat getirilmektedir. Bunun nedeni okuma yazma becerisinin gerek ilkokulda, gerekse bütün öğrenim hayatı boyunca öğrencilerin yalnız Türkçe dersinde değil, diğer derslerde de başarılarını önemli ölçüde etkilemesidir (Arslan, 2006; Uysal ve Sidekli, 2020). İlk okuma yazmanın amacı öğrencilere her ne şekilde olursa olsun okuma becerisi kazandırmak değil, çocuğun öğrenme özelliklerini dikkate alan çağdaş yöntem ve tekniklere göre iyi

bir Türkçe becerisi kazandırmaktır (Bilir, 2005). İlk okuma ve yazma öğretimi çocuğun okula gelmeden önce, yani okul öncesi dönemde, hem biyolojik (olgunlaşma), hem bilişsel (ilk okuma ve yazma öğretiminin gerektirdiği düzeyde ön bilgi ve beceri), hem de duyuşsal (öğrenme istekliliği ve güdüsü) ön yeterliliklere sahip bulunması gerekir (Çelenk, 2008).

İlk okuma yazma tüm eğitim sisteminin temelini oluşturmaktadır (Şahin, 2011). İlk okuma yazma eğitimi ilköğretim birinci sınıfta başlamaktadır. İlk okuma yazma eğitiminde ve okuma becerilerinin kazandırılmasında öğrencilere sınıf öğretmenleri rehberlik etmektedir. Sınıf öğretmenleri öğrencilerine okuma ve yazmayı öğretirken genel olarak lisans eğitimi sırasında aldıkları İlk okuma ve yazma öğretimi dersinde öğrendikleri yeterlilikleri kullanmaktadır. İlk okuma ve yazma öğretimi dersinin içeriği 2018 yılında Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından yayımlanan sınıf öğretmenliği lisans programı ders içerikleri kılavuzunda aşağıdaki şekilde ifade edilmektedir:

“Okuma ve önemi, dinleme, konuşma, görsel okuma ve görsel sunu; okuma, yazma öğrenme alanları ve aralarındaki ilişki, Türkçenin özellikleri ve ilk okuma yazma öğretimine etkisi; okuma ve yazma öğretim yaklaşımları, ilk okuma ve yazma öğretiminin amaç ve ilkeleri, ilk okuma ve yazma öğretimi açısından birinci sınıf öğretmen ve öğrencilerinin temel özellikleri; ilk okuma ve yazmaya hazır oluşluk (öğrenci) ve hazırlık (öğretmen), ilk okuma ve yazma öğretiminde başarısızlık ve nedenleri, ilk okuma ve yazma öğretiminde kullanılan araç-gereçler (araçların özellikleri, seçimi, oluşturulması ve kullanımı); ilk okuma ve yazma öğretiminde uygulanan yöntemler (tanımları, özellikleri, sınıflandırılması, uygulamaları, yöntemlerin üstünlük ve sınırlılıkları); ses temelli cümle yöntemi (tanımı, ilkeleri, özellikleri, aşamaları ve uygulaması), ses temelli cümle yönteminin aşamaları doğrultusunda okuma ve yazma öğretimi uygulamaları, kelime hazinesinin geliştirilmesi, ilk okuma ve yazmanın değerlendirilmesi, ilk okuma yazma öğretimi ve teknoloji kullanımı.” (YÖK, 2018).

Okuma yazma öğretiminin yapıldığı ilkökul birinci sınıfın başından itibaren sınıf öğretmenleri önemli bir rol üstlenmektedirler. Hem öğrencilerin dil bilincine sahip olmalarını sağlamaktadırlar, hem de okuma ve yazma becerilerini öğrencilere kazandırmaya çalışmaktadırlar. Bu yüzden sınıf öğretmeni adaylarının lisans eğitimleri sırasında aldıkları ilk okuma ve yazma öğretimi dersine ilişkin bilgi düzeyleri, bu derse karşı olumlu tutum geliştirmiş olmaları önem arz etmektedir. Çalışmada da bu önemden hareketle bu dersi almış öğrencilerin tutum düzeyleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Bireylerin davranışlarının incelenmesinde davranışın belirleyicilerinden biri olarak tutumlar araştırmaya ve incelenmeye değer görülmektedir. Tutumlar hem sosyal algımızı hem de davranışlarımızı etkilemektedir. Tutum, bir bireye atfedilen ve onun bir psikolojik obje ile ilgili düşünce, duygu ve davranışlarını düzenli biçimde oluşturan bir eğilimdir (Kağıtçıbaşı 1999, Akt. Üstüner, 2006). Öğretmenlerin öğrencilerini etkileyen en önemli kişilik özelliklerinden biri “tutum”larıdır. Özellikle öğretmenlerin, öğrencilere ve okul çalışmalarına karşı tutumları, öğrencilerin öğrenmesine ve kişiliğine geniş ölçüde tesir etmektedir (Küçükahmet 1976, Akt. Karabörk ve Çetinkaya, 2007).

Bu araştırmanın amacı, insanların hayatında çok önemli bir yere sahip olan, okuma yazmanın temellerinin atıldığı ilkökul birinci sınıfta yer alan ilk okuma yazma öğretimiyle ilgili çalışmaları gelecekte yürütecek olan sınıf öğretmeni adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumlarını belirlemektir. Bu amaca yönelik aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine ilişkin tutumları ne düzeydedir?
2. Öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine ilişkin tutumları *cinsiyete* göre farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine ilişkin tutumları *sınıf düzeylerine* göre farklılık göstermekte midir?
4. Öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine ilişkin tutumları *mezun oldukları lise türüne* göre farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Sınıf öğretmeni adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimine ilişkin tutumlarının cinsiyet, sınıf düzeyleri ve mezun oldukları lise değişkenlerine göre irdelendiği bu çalışmada, tarama modeli türlerinden genel tarama modeli benimsenmiştir. Genel tarama modelleri, çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir (Karasar, 2000).

Araştırma Grubu

Bu çalışmanın evrenini Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Anabilim Dalı 2, 3 ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. “Bu dersi almış olma” kriteri örneklem tayininde etken olduğu için birinci sınıf öğrencileri çalışmaya dâhil edilmemiştir. İlk okuma ve yazma öğretimi dersini alan tüm öğrencilere ulaşıldığı için örneklem tayinine gidilmemiştir. Gönüllülük esasıyla 225 öğrenciden toplanan verilerin 3 tanesi eksik form doldurulması sebebiyle, 9 tane ekstrem veri de verilerin normal dağılım göstermemesi sebebiyle çalışmadan çıkarılmış ve 213 veri, çalışmaya dâhil edilmiştir. Aşağıda tablo 1’de öğretmen adaylarına ait demografik bilgiler yer almaktadır.

Tablo 1. Öğretmen Adaylarının Demografik Bilgiler Tablosu

Değişkenler		f	%
Cinsiyet	Kadın	170	79.8
	Erkek	43	20.2
	Toplam	213	100.0
Okudukları Sınıf Düzeyi	2.Sınıf	74	34.7
	3.Sınıf	80	37.6
	4.Sınıf	59	27.7
	Toplam	213	100.0
Mezun Olunan Lise	Anadolu Lisesi	147	69.0
	Mesleki ve Teknik Anadolu Lis.	15	7.0
	Genel Lise	17	8.0
	Diğer	34	15.9
	Toplam	213	100.0

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri Arslan ve Aytaç (2010) tarafından geliştirilen, beşli Likert tipindeki 19 maddeden oluşan “İlk Okuma ve Yazma Öğretimi Dersine Yönelik Tutum Ölçeği” ile elde edilmiştir. İsteklilik, ilgi ve gereklilik alt boyutlarından oluşan ölçeğe öğretmen adaylarının verdiği cevaplar cinsiyet, sınıf düzeyi ve mezun olunan lise değişkenine göre analiz edilmiştir. Ölçeğin KMO değeri 0,90; Bartlett Testi ise 1613,093 olarak hesaplanmış ve bu sonuç 0,05 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Bu sonuç, maddelere faktör analizi uygulanabileceğini göstermektedir. Faktör analizi sonucunda üç faktör belirlenmiştir. Birinci faktör isteklilik (12 madde) ikinci faktör ilgi (5 madde), üçüncü faktör ise gereklilik (2 madde) olarak isimlendirilmiştir (Aytan, 2017). Ölçek 8 olumlu 11 olumsuz maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayısı ise ölçeği geliştiren araştırmacılar tarafından 0.92 olarak hesaplanmıştır (Arslan ve Aytaç, 2010). Bu çalışma kapsamında Cronbach’s Alpha kat sayısının tekrar bakılmış ve 0,770 olarak hesaplanmıştır. İlk okuma ve yazma öğretimi dersine ilişkin tutum ölçeğinin KMO değeri 0,871, Bartlett Testi ise 1263,374 olarak hesaplanmıştır ve 0,00 düzeyinde anlamlı bulunmuştur. Araştırma kapsamında kullanılmadan önce ölçeği geliştiren Arslan ve Aytaç’tan ölçeğin kullanılmasıyla ilgili izin alınmıştır.

Verilerin Analizi

Öğretmen adaylarına yönelik kişisel veri analizleri yapılırken frekans ve yüzde teknikleri kullanılmıştır. Kolmogorov-Simironov testi ile yapılan analizlerin sonucunda $p: ,200$; $p > 0.05$ şeklindedir. Sonuçlara bakıldığında veri setinin normal dağılım gösterdiği tespit edilmiştir. Bu

durumda parametrik istatistik teknikleri kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının cinsiyetlerine göre yapılan karşılaştırmalarda bağımsız örneklem t-testi, mezun oldukları lise değişkeni ve okumakta oldukları sınıf değişkeni için yapılan karşılaştırmalarda ise Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) testi uygulanmıştır. Anova testleri sonrasında anlamlı farklılaşmaların olduğu durumlarda ise hangi gruplar lehine anlamlı farklılaşmaların olduğunu belirlemek için Games-Howell testleri uygulanmıştır.

Veritoplama aracı olarak kullanılan “İlk Okuma ve yazma öğretimi Dersine İlişkin Tutum Ölçeği” beşli Likert tipinde, “Kesinlikle Katılmıyorum” (1) ile “Tamamen Katılıyorum” (5) arasında yer alan beş seçenektir oluşmaktadır. Ölçekte yer alan maddelerin değerlendirilmesinde aşağıda ki puan aralıkları esas alınmıştır. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 95, en düşük puan ise 19 ’dur. Öğretmen adaylarının ölçekten aldıkları puanlar yükseldikçe ilk okuma ve yazma öğretimi dersine karşı tutumlarının da yükseldiği belirlenmiştir.

Tablo 2. Puan Aralıkları

Seçenek	Puan	Puan Aralığı
Kesinlikle katılmıyorum	1	1,00-1,80
Katılmıyorum	2	1,81-2,60
Orta derecede katılıyorum	3	2,61-3,40
Katılıyorum	4	3,41-4,20
Tamamen katılıyorum	5	4,21-5,00

Bulgular

Tablo 3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının İlk Okuma Yazma Öğretimi Dersine İlişkin Tutum Puanları

	N	\bar{x}	SS	Düzye
İsteklilik	213	3,79	,413	Katılıyorum
İlgi	213	3,54	,559	Katılıyorum
Gereklilik	213	4,70	,470	Tamamen katılıyorum
GENEL	213	3,82	,380	Katılıyorum

Tablo 3’te öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine ilişkin tutum ölçeğine ait puanları incelendiğinde, ölçeğin genelinde ortalamanın katılıyorum düzeyinden oluştuğu görülmektedir ($\bar{x} = 3,82$). Bu durum sınıf öğretmeni adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumlarının genel anlamda yüksek düzeyde olduğunu göstermektedir.

Ölçeğin alt boyutlarında ise en yüksek ortalamanın gereklilik alt boyutunda ($\bar{x} = 4,70$) *tamamen katılıyorum düzeyinde* oluştuğu belirlenmiştir. Ölçeğin diğer alt boyutlarında ise sırasıyla *isteklilik* alt boyutunda ($\bar{x} = 3,79$) *katılıyorum* düzeyinde ve *ilgi* alt boyutunda ($\bar{x} = 3,54$) *katılıyorum* düzeyinde oluştuğu belirlenmiştir. İsteklilik, ilgi ve gereklilik alt boyutlarında ortalamalara bakıldığında sınıf öğretmeni adaylarının okuma ve yazma öğretimi dersini gerekli gördükleri, derse yönelik ilgi ve isteklerinin ise istatistiksel olarak birbirlerine denk olmalarına rağmen gereklilik alt boyutuna göre daha düşük olduğu belirlenmiştir.

Tablo 4. Öğretmen Adaylarının İlk Okuma ve Yazma Öğretimi Dersine İlişkin Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre Karşılaştırılması

Boyut	Cinsiyet	N	X	SS	t	p	Cohen d
Genel	Kadın	170	3,8483	,35966	1,861	,064	-
	Erkek	43	3,7283	,44347			

Tablo 4’e göre öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutum puanlarının cinsiyete göre farklılaşıp farklılaşmadığı incelendiğinde genel değerlendirmede kadın öğretmen adaylarının ortalamalarının daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir. Kadın öğretmen adaylarının ve erkek öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumları, genel değerlendirme de ‘katılıyorum’ düzeyinde gerçekleşmiştir. Gruplar arası fark ise istatistiksel olarak anlamlı değildir ($t = 1,861; p > .05$).

Tablo 5.Öğretmen Adaylarının İlk Okuma ve Yazma Öğretimi Dersine İlişkin Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine Göre İsteklilik, Gerekliklik ve İlgü Alt Boyutlarında Karşılaştırılması

Boyut	Cinsiyet	N	X	SS	t	p	Cohen d
İsteklilik	Kadın	170	3,8250	,38628	2,206	,028	,034
	Erkek	43	3,6705	,49500			
Gerekliklik	Kadın	170	4,7088	,47003	,283	,777	-
	Erkek	43	4,6860	,47589			
İlgü	Kadın	170	3,5600	,57383	,798	,426	-
	Erkek	43	3,4837	,50187			

Ölçme aracının isteklilik alt boyutu incelendiğinde kadın öğretmen adaylarının lehine anlamlı farklılığın oluştuğu belirlenmiştir ($t = 2,206$; $p < .05$). Bu anlamlı farklılıkların etki büyüklüğü ise orta düzeydedir (Cohen's $d_{isteklilik} = 0.034$). Gruplara ilişkin ortalama puanlar incelendiğinde ise kadın öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma dersine yönelik tutumlarının isteklilik alt boyutunda erkek öğretmen adaylarına göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmektedir ($x = 3,8250$). Gerekliklik alt boyutu incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı farkın oluşmadığı ancak puanların tamamen katılıyorum düzeyinde olduğu belirlenmiştir ($t = 0,283$; $p > .05$). Yani hem kadın hem de erkek öğretmen adayları bu dersin çok gerekli bir ders olduğu görüşündedirler. Ölçme aracının ilgi alt boyutu incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı farkın oluşmadığı belirlenmiştir ($t = 0,798$; $p > .05$).

Tablo 6. Öğretmen Adaylarının İlk Okuma ve Yazma Öğretimi Dersine İlişkin Tutumlarının Mezun Olunan Lise Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	p	Eta kare
Gruplar arası	1,261	6	,210	1,475	,188	0,041
Genel Grup içi	29,354	206	,142			
Toplam	30,615	212				

Tablo 6 incelendiğinde öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türlerine göre ilk okuma ve yazma öğretimi dersine karşı tutumlarının genel değerlendirmede anlamlı fark oluşturmadığı belirlenmiştir ($f = 1,475$; $p > 0.5$).

Tablo 7. Öğretmen Adaylarının İlk Okuma ve Yazma Öğretimi Dersine İlişkin Tutumlarının Mezun Olunan Lise Değişkenine Göre İsteklilik, İlgü ve Gerekliklik Alt Boyutlarında Karşılaştırılması

	Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	p	Eta kare	
İlgü	Gruplar arası	1,235	6	,206	,651	,690	0,018
	Grup içi	65,191	206	,316			
	Toplam	66,426	212				
Gerekliklik	Gruplar arası	1,330	6	,222	1,002	,425	0,028
	Grup içi	45,537	206	,221			
	Toplam	46,866	212				
İsteklilik	Gruplar arası	1,732	6	,289	1,719	,118	0,052
	Grup içi	34,595	206	,168			
	Toplam	36,327	212				

Tablo 7 incelendiğinde öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türlerine göre ilk okuma ve yazma öğretimi dersine karşı tutumlarının isteklilik ($f = 1,719$; $p > 0.5$); İlgü ($f = 0,651$; $p > 0.5$) ve Gerekliklik alt boyutlarında anlamlı fark oluşturmadığı belirlenmiştir ($f = 1,002$; $p > 0.5$).

Tablo 7 verilerine göre elde edilen bu veriler öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumlarının mezun olunan lise faktörüne göre isteklilik, ilgi ve gerekliklik alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir fark oluşturmadığını göstermektedir. Yani öğretmen adaylarının mezun oldukları lise türü onların almış oldukları bu derse karşı tutumlarını etkilememektedir.

Tablo 8. Öğretmen Adaylarının İlk Okuma ve Yazma Öğretimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre Karşılaştırılması

	Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	p	Eta kare
Gruplar arası	2,683	2	1,342			
Genel Grup içi	27,932	210	,133	10,086	,000	0,087
Toplam	30,615	212				

Tablo 8 incelendiğinde öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumlarının sınıf düzeylerine göre genel değerlendirme de istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir ($F=10,086$; $p< .05$). Bu anlamlı fark ise orta düzeyde etki büyüklüğüne sahiptir ($\eta^2_{isteklilik} =0,087$). Bu sonuç öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumları için okumakta oldukları sınıf düzeylerinin genel değerlendirme de etkili bir değişken olduğunu göstermektedir.

Tablo 9. Öğretmen Adaylarının İlk Okuma ve Yazma Öğretimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre İsteklilik, İlgi ve Gerekliklik Alt Boyutlarında Karşılaştırılması

	Kareler toplamı	df	Kareler ortalaması	F	p	Eta kare
Gruplar arası	3,328	2	1,664			
İlgi Grup içi	63,098	210	,300	5,539	,005	0,050
Toplam	66,426	212				
Gruplar arası	2,355	2	1,177			
Gerekliklik Grup içi	44,512	210	,212	5,554	,004	0,050
Toplam	46,866	212				
Gruplar arası	2,687	2	1,343			
İsteklilik Grup içi	33,641	210	,160	8,385	,000	0,073
Toplam	36,327	212				

Tablo 9 incelendiğinde öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumlarının okumakta oldukları sınıf düzeylerine göre isteklilik alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir ($F=8,385$; $p< .05$). Bu anlamlı fark ise orta düzeyde etki büyüklüğüne sahiptir ($\eta^2_{isteklilik} =0,073$). Bu sonuç öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumları için okumakta oldukları sınıf düzeylerinin isteklilik alt boyutunda etkili bir değişken olduğunu göstermektedir. İlgi alt boyutuna gelindiğinde ise öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumlarının okumakta oldukları sınıf düzeylerine göre ilgi alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir ($F=5,539$; $p< .05$). Bu anlamlı fark ise küçük etki büyüklüğüne sahiptir ($\eta^2_{ilgi} =0,050$). Bu sonuç öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumları için okumakta oldukları sınıf düzeylerinin ilgi alt boyutunda etkili bir değişken olduğunu göstermektedir. Gerekliklik alt boyutuna baktığımız zaman öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumlarının okumakta oldukları sınıf düzeylerine göre gerekliklik alt boyutunda istatistiksel olarak anlamlı derecede farklılaştığı görülmektedir ($F=5,554$; $p< .05$). Bu anlamlı fark ise küçük etki büyüklüğüne sahiptir ($\eta^2_{ilgi} =0,050$). Bu sonuç öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumları için okumakta oldukları sınıf düzeylerinin gerekliklik alt boyutunda etkili bir değişken olduğunu göstermektedir.

İsteklilik, ilgi ve gerekliklik alt boyutlarında, hangi gruplar lehine farkın oluştuğunu belirlemek için Games-Howell testleri yapılmış ve anlamlı farklılığın kaynağı belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgulara Tablo 10'da yer verilmiştir.

Tablo 10. Öğretmen Adaylarının İlk Okuma ve Yazma Öğretimi Dersine İlişkin Tutumlarının Sınıf Düzeyi Değişkenine Göre İsteklilik, İlgî ve Gereklilik Alt Boyutlarında Karşılaştırılması

Bağımlı değişken	(I) Sınıf Düzeyi	(J) Sınıf Düzeyi	Ortalama Fark (I-J)	p
İlgî	2.sınıf	3.sınıf	,02608	,956
		4.sınıf	-,26468*	,008
	3.sınıf	2.sınıf	-,02608	,956
		4.sınıf	-,29076*	,007
	4.sınıf	2.Sınıf	,26468*	,008
		3.Sınıf	,29076*	,007
Gereklilik	2.sınıf	3.sınıf	-,15068	,150
		4.sınıf	-,26466*	,004
	3.sınıf	2.sınıf	,15068	,150
		4.sınıf	-,11398	,195
	4.sınıf	2.Sınıf	,26466*	,004
		3.Sınıf	,11398	,195
İsteklilik	2.sınıf	3.sınıf	,02294	,930
		4.sınıf	-,23809*	,003
	3.sınıf	2.sınıf	-,02294	,930
		4.sınıf	-,26103*	,001
	4.sınıf	2.Sınıf	,23809*	,003
		3.Sınıf	,26103*	,001

Tablo 10’da gruplar arası ortalamalar incelendiğinde; isteklilik alt boyutunda 4. sınıftaki öğretmen adaylarının tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Grupların ortalamaları arası fark ise, 2. sınıftaki öğretmen adayları ile 4. sınıftaki öğretmen adayları ve 3. sınıftaki öğretmen adayları ile 4. sınıfta ki öğretmen adayları arasında 4. sınıf öğretmen adayları lehine ($p < 0.5$) anlamlı farklılık oluşturduğu belirlenmiştir. Bu sonuç Sınıf Öğretmenliği anabilim dalının 4. sınıfında öğrenim gören öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersinde ki isteklilik düzeylerinin daha yüksek olduğunu göstermektedir. İlgî alt boyutuna gelindiğinde ise gruplar arası ortalamalar incelendiğinde; ilgi alt boyutunda 4. sınıftaki öğretmen adaylarının tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Grupların ortalamaları arası fark ise, 2. sınıftaki öğretmen adayları ile 4. sınıftaki öğretmen adayları ve 3. sınıftaki öğretmen adayları ile 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında 4. sınıf öğretmen adayları lehine ($p < 0.5$) anlamlı farklılık oluşturduğu belirlenmiştir. Tabloda ki verilere göre 4. Sınıfta öğrenim gören sınıf öğretmeni adaylarının ilgi alt boyutunda ki tutumları diğer sınıflarda ki öğretmen adaylarına göre daha yüksektir. Gereklilik alt boyutuna baktığımız zaman gruplar arası ortalamalar incelendiğinde; gereklilik alt boyutunda 4. sınıfta ki öğretmen adaylarının tutumlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Grupların ortalamaları arası fark ise, 2. sınıfta ki öğretmen adayları ile 4. sınıftaki öğretmen adayları arasında 4. sınıf öğretmen adayları lehine ($p < 0.5$) anlamlı farklılık oluşturduğu belirlenmiştir. 3. sınıfta ki öğretmen adayları ile 4. sınıfta ki öğretmen adayları arasında ise istatistiksel olarak anlamlı fark oluşmamıştır.

Elde edilen bu verilere göre 4. sınıfta öğrenim görmekte olan sınıf öğretmeni adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumları gereklilik, isteklilik ve ilgi alt boyutlarında diğer sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarına göre daha yüksektir.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Sınıf öğretmeni adaylarına yönelik yapılan bu araştırma sonuçlarına göre öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumlarının genel değerlendirme de 3,82 ortalama ile ‘‘yüksek’’ düzeyde olduğu belirlenmiştir. Alt boyutlara gelindiğinde ise gereklilik alt boyutunda ki tutumlarının 4,70 ortalama ile ‘‘çok yüksek’’ düzeyde, isteklilik alt boyutunda kitutumlarının 3,79 ortalama ile ‘‘yüksek’’ düzeyde ve ilgi alt boyutunda ki tutumlarının 3,54 ortalama ile ‘‘yüksek’’ düzeyde olduğu görülmektedir. Bu verilere göre öğretmen adayları ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik genel anlamda olumlu tutum sergilemektedirler. Araştırma verilerine göre öğretmen adayları ilk okuma ve yazma öğretimi dersini gerekli görmekte, derse karşı ilgili ve istekli bir tutum

sergilemektedirler. Gözüküçük (2019)'ün yaptığı araştırma da öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik ilgili ve istekli oldukları ayrıca öğretmen adaylarının dersi gerekli gördükleri belirlenmiştir. Araştırmanın bu verileri Gözüküçük (2019)'ün verileri ile örtüşmektedir.

Cinsiyet faktörüne göre yapılan değerlendirmede ise öğretmen adaylarının tutumları gereklilik ve ilgi alt boyutlarında anlamlı bir farklılaşmaya neden olmamış ancak isteklilik alt boyutunda kadın adaylar lehine anlamlı bir farklılaşma olduğu görülmüştür. Kadın öğretmen adaylarının cinsiyet faktörüne göre yapılan değerlendirme de isteklilik alt boyutunda ki tutumlarının 3,8250 ortalama 'yüksek' düzeyde olduğu görülmektedir. Bu verilere bakarak kadın öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine karşı isteklilik alt boyutunda erkek öğretmen adaylarına göre daha istekli oldukları söylenebilir. Karasakaloğlu ve Saracaloğlu (2009)'nun yaptıkları araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe Derslerine yönelik tutumlarında, kadın öğretmen adaylarının derse yönelik tutumlarının erkek öğretmen adaylarına göre daha olumlu olduğu saptanmıştır. Yılmaz ve Benli (2010)'nin yaptıkları araştırmaya göre sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının cinsiyete göre kadın öğretmen adayları lehine anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Kılınç ve Altuk (2010) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumlarının cinsiyet faktörüne göre değişmediğini belirlemişlerdir. Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım (2007) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının cinsiyet faktörüne göre değiştiğini belirtilmişlerdir. Erdem, Yılmaz ve Bozkurt (2014) yaptıkları çalışma da sınıf öğretmeni adaylarının bitişik eğik yazıya ilişkin tutumlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşmadığını belirtmişlerdir. Genç, Deniz ve Demirkaya (2010) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının fen bilgisi öğretimi dersine yönelik tutumlarının cinsiyet faktörüne göre değişmediği sonucuna ulaşmışlardır. Akay ve Boz (2011)'un yaptıkları araştırmaya göre ise sınıf öğretmeni adaylarının matematiğe yönelik tutumlarının cinsiyet faktörüne göre değişmediği belirlenmiştir. Aytan (2017) yaptığı araştırmada öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumlarının isteklilik ve ilgi alt boyutlarında kadın öğretmen adayları lehine anlamlı olarak farklılaştığını belirtmiştir. Araştırmanın verileri Aytan'ın verileri ile isteklilik alt boyutunda örtüşmekte, ilgi alt boyutunda ise örtüşmemektedir. Gömleksiz (2013) yaptığı araştırmada kadın öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine erkek öğretmen adaylarına göre daha istekli olduklarını, kadın öğretmen adaylarının erkek öğretmen adaylarına göre dersi daha gerekli gördüklerini ama hem kadın hem de erkek öğretmen adaylarının derse karşı ilgi boyutunda olumsuz tutum içinde olduklarını belirtmiştir. Araştırma verileri Gömleksiz (2013)'in verileri ile isteklilik alt boyutunda örtüşmekte, gereklilik ve ilgi alt boyutlarında ise örtüşmemektedir. Klassen ve Chiu (2010) yaptıkları çalışmada öğretmenlerin cinsiyet, mesleki kıdem ve iş streslerinin öz yeterlilik inancına olan etkilerini araştırmışlardır. Araştırma sonuçlarına göre kadın öğretmenler erkek öğretmenlere göre, daha yüksek sınıf stresine ve iş yükü stresine sahip oldukları ve bunun sonucunda mesleklerine yönelik tutumlarının cinsiyete göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma verileri Klassen ve Chiu (2010)'nın verileri ile gereklilik, ilgi ve isteklilik alt boyutunda örtüşmemektedir.

Sınıf öğretmeni adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine karşı tutumlarının mezun olunan lise faktörüne göre değişip değişmediğinin incelendiği verilere göre ise genel değerlendirmede, isteklilik, ilgi ve gereklilik alt boyutlarında anlamlı farklılaşmaya rastlanmamıştır. Bu verilere göre öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumlarının mezun oldukları liselere göre farklılık göstermediği söylenilebilir. Bozdoğan, Aydın ve Yıldırım (2007) yaptıkları araştırmada öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumlarının mezun olunan lise faktörüne göre değişmediğini belirtilmişlerdir. Genç, Deniz ve Demirkaya (2010) yaptıkları çalışma da sınıf öğretmeni adaylarının fen bilgisi öğretimi dersine yönelik tutumlarının mezun olunan lise türüne göre değişmediği sonucuna ulaşmışlardır. Akay ve Boz (2011)'un yaptıkları araştırmaya göre ise sınıf öğretmeni adaylarının matematiğe yönelik tutumları mezun olunan lise faktörüne göre anlamlı olarak farklılaştığı belirlenmiştir.

Öğretmen adaylarının okumakta oldukları sınıf düzeylerine göre yapılan değerlendirmelerde isteklilik, ilgi ve gereklilik alt boyutlarında anlamlı farklılaşmaların olduğu görülmüştür. İsteklilik alt boyutunda 4. sınıflar ile 2. sınıflar arasında 0,23809 ortalama ile 4. sınıftaki öğretmen adayları lehine ve 4. sınıflar ile 3. sınıflar arasında 0,26103 ortalama fark ile yine 4. sınıftaki öğretmen adayları lehine anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. İlgi alt boyutunda yapılan analizlerde ise 4. sınıflar ile 2. sınıflar

arasında 0,26468 ortalama ile 4. sınıftaki öğretmen adayları lehine ve 4. sınıflar ile 3. sınıflar arasında 0,29076 ortalama ile de yine 4. sınıftaki öğretmen adayları lehine anlamlı fark olduğu belirlenmiştir. Gereklik alt boyutunda yapılan analizlerde 4. sınıftaki öğretmen adayları ile 2. sınıftaki öğretmen adayları arasında 0,26466 ortalama fark ile 4. sınıftaki öğretmen adayları lehine anlamlı fark belirlenirken 4. sınıflar ve 3. sınıflar arasında yapılan değerlendirme de anlamlı farka rastlanmamıştır. Bu verilere göre öğretmen adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine yönelik tutumları isteklilik, ilgi ve gereklik alt boyutlarında 4. sınıftaki öğretmen adayları lehine farklılık göstermektedir. Başka bir deyişle 4. sınıfta öğrenim görmekte olan sınıf öğretmeni adayları ilk okuma ve yazma öğretimi dersine karşı, dersi alan diğer sınıftaki öğretmen adaylarına göre daha istekli tutum sergilemekte, dersi daha gerekli görmekte ve derse daha fazla ilgi duymaktadırlar. Yılmaz ve Benli (2010)'nin yaptıkları araştırmaya göre sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıklarına yönelik tutumlarının sınıf düzeyi değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği belirlenmiştir. Erdem, Yılmaz ve Bozkurt (2014) yaptıkları çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının bitişik eğik yazıya ilişkin tutumlarının sınıf düzeyi değişkenine göre farklılaşmadığını belirtmişlerdir. Gözüküçük (2019) yaptığı çalışma da sınıf öğretmeni adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine ilişkin tutumlarının sınıf seviyesine göre farklılaşmadığını belirtmiştir. Çalışmanın bu verileri Gözüküçük (2019)'ün verileri ile örtüşmemektedir.

Bu araştırma sonucunda ortaya çıkan veriler ışığında aşağıdaki öneriler getirilebilir:

- Mevcut araştırma ilk okuma yazma öğretimi dersini alan öğrenciler üzerinden yapılmıştır. Dersi almayan öğrenci grubuyla da bu araştırma yapıлып iki öğrenci grubu arasında ki farklara bakılabilir.
- Bu araştırma da veriler aynı üniversitede öğrenim gören ve aynı öğretim üyesinden dersi alan öğrencilerden toplanmıştır. Dolayısıyla farklı bir üniversiteden ve farklı bir öğretim üyesinden dersi alan öğrenciler üzerinden bu çalışma yürütülüp, üniversite ve öğretim üyesi faktörlerine göre tutumları karşılaştırılabilir.
- Öğretmen adayların derse yönelik tutumları genel değerlendirme de “yüksek” düzeyde çıkması ve öğretmen adaylarının bu dersin önemine inanmaları sebebiyle sınıf öğretmenlerinin hizmet içi eğitimlerde de ilk okuma ve yazma öğretimi ile ilgili yetiştirilmesi sağlanabilir.

Kaynakça

- Akyol, H. (2016). *Türkçe öğretim yöntemleri*. Ankara: Pegem-A Yayıncılık.
- Akay, H. ve Boz, N. (2011). Sınıf öğretmeni adaylarının matematiğe yönelik tutumları, matematiğe karşı öz-yeterlik algıları ve öğretmen öz-yeterlik inançları arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*. 9(2), 281-312.
- Arslan, M. (2006). Ses temelli cümle yöntemi ve uygulaması. *İlköğretim Eğitimci Dergisi*. 4, 25-31
- Arslan, D. ve Aytaç, A. (2010). İlk okuma yazma öğretimi dersine ilişkin tutum ölçeği geliştirilmesi. *İlköğretim Online*. 9(3), 841-850.
- Arslandaş, İ. ve Cinoğlu, M. (2010). İlk okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemiyle çözümleme yönteminin karşılaştırılması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 11(1), 81-92.
- Aytan, T. (2017). Sınıf öğretmeni adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 18(2), 547-565
- Belet, S. ve Yaşar, S. (2007). Öğrenme stratejilerinin okuduğunu anlama ve yazma becerileri ile Türkçe dersine ilişkin tutumlara etkisi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*. 3(1), 69-86.
- Bilir, A. (2005). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin özellikleri ve ilk okuma yazma öğretimi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 38, 87-100.
- Bozdoğan, A. E. Aydın, D. ve Yıldırım, K. (2007). Öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğine ilişkin tutumları. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8(2), 83-97.
- Çelenk, S. (2019). *İlk okuma yazma programı ve öğretimi*. Ankara: Pegem-A Yayıncılık
- Çelenk, S. (2008). İlköğretim okulları birinci sınıf öğrencilerinin ilk okuma ve yazma öğretimine hazırlık düzeyleri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 8(1), 83-90.

- Dündar, H. ve Akyol, H. (2014). Okuma ve anlama problemlerinin tespiti ve giderilmesine ilişkin örnek olay çalışması. *Eğitim ve Bilim*. 39(171), 361-377.
- Erdem, İ. , Yılmaz, F. ve Bozkurt, E. (2014). Sınıf öğretmeni adaylarının bitişik eğik yazıya ilişkin tutumları. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 15(1), 1-26.
- Genç, H. , Deniz, H. ve Demirkaya, H. (2010) Sınıf öğretmeni adaylarının fen bilgisi öğretimi dersine yönelik tutumlarının çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 2,133-149.
- Gömleksiz, M. N. (2013). Sınıf öğretmeni adaylarının ilk okuma ve yazma öğretimi dersine ilişkin tutumlarının değerlendirilmesi. *Turkish Studies*. 8 (3), 197- 211.
- Gözüküçük, M. (2019). Sınıf öğretmeni adaylarının ilk okuma yazma öğretimi dersine ilişkin tutumları. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 450-468.
- Güneş, F. (2012). Okuma ve zihni yönetme. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 9(18), 1-15.
- Güneş, F. (2017). Okuma ilgisi ve gücü. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*. 3(3), 119-128.
- Karabörk, K. ve Çetinkaya, R. (2007). Türkçe öğretmeni adaylarının yeterlilik algıları ve öğretmenlik mesleğine yönelik tutumları. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım
- Karasakaloğlu, N. ve Saracaloğlu, A. S. (2009). Sınıf öğretmeni adaylarının Türkçe derslerine yönelik tutumları, akademik benlik tasarımları ile başarıları arasındaki ilişki. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi*. 6(1), 343-362.
- Klassen, M. R. & Chiu, M. M. (2010). Effects on Teachers' self-efficacy and job satisfaction: Teacher gender, years of experience, and job stress. *Journal of Educational Psychology*, 102(3), 741-756.
- Kılınç, A. ve Altuk, Y.G. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının okul deneyimi derslerine yönelik tutumları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 19, 41-70.
- MEB (1973). Milli Eğitim Temel Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr> 04/05/2020 tarihinde erişilmiştir.
- Öztürk, C. (1999). Cumhuriyet döneminde öğretmen yetiştirme, *75 yılda eğitim*. İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları. 283-310.
- Şahin, A. (2011). Farklı yöntemlerle okuma-yazma öğrenmiş beşinci sınıf öğrencilerinin okuduğunu anlama erişileriyle okuma hızlarının karşılaştırılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 41, 423-433.
- Şahin, A. (2012). Bitişik eğik yazı öğretiminde karşılaşılan problemler. *Eğitim ve Bilim*. 37(165), 168-179.
- Şahin, A. (2018). Türkiye'deki bitişik eğik yazı uygulamalarının bilimsel araştırma sonuçlarına göre değerlendirilmesi. *Turkish Studies*. 13(4), 1083-1096.
- Tok, Ş. (2001). İlk okuma yazma öğretiminde kullanılan yöntemlerin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*. 7, 257-276.
- Uysal, H. ve Sidekli, S. (2020). İlkokul 4.sınıf öğrencilerinin zihin haritası yöntemi ile hikaye yazma becerilerinin geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 45(204), 1-22.
- Üstüner, M. (2006). Öğretmenlik mesleğine yönelik tutum ölçeğinin geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*. 45(12), 109-127.
- Yılmaz, M. ve Benli, N. (2010). Sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlığına yönelik tutumlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*. 12(1), 281-291.
- YÖK (2018). Eğitim Fakültesi Öğretmen Yetiştirme Lisans Programları. <http://www.yok.gov.tr>, Erişim Tarihi: 04 /05 / 2020